

השיבה הביתה

במעטה אידיאולוגי. בעיניו אין צביעות גדולה מזו. אחרי כליך הרבה שינאה ורעל, האם ניתן לחבוש כך, ביום כהיר אחד, מסיכה אחרת של "ואהבת לרעך"? האם מדובר פה בנשף פורים? נדמה לי שלפחות אצל כמה מהצעקנים התעוררו כמה פיקפוקים וחששות ביחס לדרכם עד כה. אולי הם הרחיבו לכת כשהאלימות הפ-

אורי אבנרי הקדים את דורו והיום נותן פיתוחן פה לימין

לסטניגית משתוללת כבר בלב ירושלים, בצפון תל-אביב ובדרכי הגליל והנגב. לעומת זאת, כאשר השבועון הזה לא רק מדבר על הצורך לשמוע ולהתווכח עם ריעה אחרת, אלא עושה זאת הלכה למעשה — הרי זה מתקבל באורח טיבעי, כי העולם הזה היה תמיד כסימבוגרף המבשר לפני כל עיתון אחר על השינוי הגדול המתקרב ובא. היה הברל תהומי בין דיבור, קישקוש, בירבור בבית הסופר ובמיוזני הכנסת — לבין הביצוע.

תהליך, שכונה "השתלטות השמאל על התיקשורת", יצר את הרושם שרוב העם נוטה "שמאלה", בשעה שרק הרוב בתיקשורת נטה לשם.

או, במילים יותר מפורשות, מרבית כלי-התיקשורת, עוד לפני שהליכו עלה לשילטון, עשו הכל כדי למנוע זאת, ולאחר מכן — כדי לגרום לנפילתו. עיתונאים, כתבים, תחת רו זה כזה בעירעור על כל גישה לאומית יהודית ישראלית. נסיגה ישראלית זכתה בתשואות, עמידה תקיפה — בגינוי ובכינוי.

תופעה של השתלטות ריעות-מיעוט על רוב התיקשורת, בניגוד לריעות רוב העם, כפי שהוכח שוב ושוב בבחירות השונות, אינה מוכרת בדמוקרטיה אחרות.

מבלי כל השוואה: צריך היה היטלר להשתמש בטרור הנאצי, לא רק כדי להכחיד כל התנגדות בתיקשורת של הרייך השלישי, אלא להכתיב אך ורק את ריעותיו. וצריך היה סטאלין להקים את מחנות ההרג והכפייה, כדי להשליט את עיתונאיו וסופריהו.

כאן בישראל, להבדיל כמונן אלפי הברלות, נקבע "קונסט" נזוס" עמדות הלקה-הארי של אמצעי-התיקשורת על-ידי שיכ נוע עצמי שלהם עצמם. התיקשורת ברובה מתנבאת ברוח פוליטית וחשבונאית אישית אחת, מתוך דיקטטט עצמי, שהוא כמונן מופנה לריעות הקהל במישטר דמוקרטי. כן, רק המישטר נותר, לשימחתנו, דמוקרטי.

לכן, במצב חולה זה ובהכירי את העולם הזה לא פלא בעיני שרווקא שבועון זה יצא שוב כחלוץ לפני המחנה. מכל מה שקרוי "מתנה שלום" יש השבועון הזה מוכן לתת פיתוחן פה לימין. אפילו בניגוד גמור לריעות העורך הראשי. אצל כולם קיים באותו "מחנה" קושי פיס, נפשי, פסיכולוגי. הם מוכנים לדבר עם אש"ף, למרות מעשייה-הרצח, אבל לא עם בעלי ריעה אחרת מבין אחיהם.

כאן, בעמודים אלה, הקושי היה כלא היה. מעל דפי שבועון זה רואים שאפשר, וצריך גם אחרת. זהו סימן לאפשרות שהכוננות להתחדשות של העולם הזה ופתיחותו למינון של ריעות, תאפיין אותו במידה הולכת וגוברת. אני לא אפלא כלל כשזה יקרה. כי זהו סוד רוחו והישרדותו של השבועון הישראלי הוותיק ביותר מאז ימי עורכו הראשון אורי קיסרי לפני יותר מ-50 שנה, כשהופיע עדיין בשם תשעו בעבר.

לכן, יש שיכיו ששפיה השבועון היה חלוץ בתחומים רבים, הוא יביא להפך גם בתיקשורת הישראלית האחרת. ימים יגידו אם תהליך זה, שאנו מייחלים לו, יתרחש.

כך יציתו לסיים את מאמרי. אבל נזכרתי מיד באחד הכללים הראשונים שלימד אותי מורי ורבי אבנרי, כאשר סימתי רשימה במילים האהור בות על כתב מתחיל — "ימים יגידו..."

אף פעם שלא תשתמש בוה, העיר לי אבנרי בסלידה, והסביר: "אם ימים יגידו, בשביל מה אני צריך אותך כאן?"

באחרונה נשמעים קולות מפי כל מיני צעקנים של השמאל, כמו יוסי שריד, אמנון דנקנר ואחרים, כאילו הגיע הזמן. לך-בר. להתדבר עם הימין. כאילו אמרו: עד עכשיו האסטרטגיה שלנו גרסה מילחמת-חורמה בימין, במסעות של שינאה, השמעה וגינוי. מעתה נעטה מחלצות ונדבר עימם. כי "שעת ההכרעה על גורל הארץ הגיעה". מלבישים הם את תפניתם

אולי השפיע עלי יותר מכל ספר אחר, כאשר בחרתי לכסות את המיבצעים הצבאיים של צה"ל משדה-הקרב. עבורי, הספר הזה של חייל גיבעתי, הלוחם אבנרי, הפך לאחד המודלים של כתבות — ספרות צבאית מעולה, אותנטית, לאומית ומאוזנת. כנער, שהתבונן בקינאה בלוחמי מילחמת-העצמאות 1948, היקנה לי הספר את האפוס הנפלא של התגוננות היהודים בפני העולם הערבי שקם להשמירם. יהודים שהחליטו לאחוז בנשק, כשחלק מאחיהם קראו לוותר על העצמאות כתנאי לשלום עם הערבים.

לכן מצאתי בקלות-יחסית את ררכי לפעולות-התגמול של הצנחנים, בשדות-הקרב השונים של שנות ה-50. מול האיום הערבי המחורש, ובראשו חוד החנית הפלסטיני. לצניחה כי מיתלה, למארבי-הרמים בתוך המיצר. לראש הגשר בסואץ במילחמת יום-הכיפורים. כי רק מי שהיה בשדות פלשת הבלתי-משטנים יכול היה להביא את תחושת אימת-הקרב והעצב הכבוש שבהרגשת הניצחון.

כל-יברול נוסף שריכזתי בשיעורים הראשונים בהעולם הזה: כשאתה מאמין בדרך מסוימת, עליך להיאבק עליה עד הסוף, ולא חשוב המחיר. יהיה מי שיהיה בשילטון, במרכזיו, בראשות הממשלה.

רק שנים רבות לאחר מכן שמעתי כמו אוזני עדיות כיצד ררף איסר הראל, ראש המוסד הכל-יכול, את השבועון הזה בחורמה, באמצעים ובסמכויות האדירות שהיו אז בדידי, מתוך

אורי אבנרי ואורי דן החלמיד של לבית הרב

אמנותו העיוורת כדויד בן-גוריון ובשילטון המוחלט של מפא"י.

להכרתי הפוליטית — בניגוד להכשרתי העיתונאית — הגעתי בבתי-ספר אחרים. לכן יש לי ביקורת חריפה על השקפותיו של השבועון. אינני מקבל את האידיאולוגיה של אורי אבנרי עצמו, ואני חולק על דרכו הפוליטית.

אבל איש לא יכול להעז וליתוט ממנו את הבכורה, שהוא הקדים את כל בני-דורו בהנחת הבעייה הפלסטינית במערך מיה על השולחן הלאומי. בין הישראלים המתחרים כיום מי יגיע ראשון לאש"ף, כאילו גילה את אמריקה, יש גם רבים אשר שללו בשעתו מכל וכל את עמדת שבועון זה ביחס לפלסטינים.

היושר המיקצועי מחייב אותי להודות שהשבועון הזה, יותר מכל עיתון שאותו הכרתי מכפנים בישראל — היה חלוץ השחייה נגד הורם. והורמים היו לעיתים קרובות עכורים מאוד. אני גם מוכרח לציין שבאופן יחסי לאמצעי-תיקשורת אחרים, אדירים ממנו פי כמה, גילה העולם הזה פתיחות ונכונות לתת ביטוי, לא רק לריעות, אלא גם לריעות, שנגדו את המוסכם, המקובל ואת עמדות השבועון עצמו.

באחרונה נשמעים קולות מפי כל מיני צעקנים של השמאל, כמו יוסי שריד, אמנון דנקנר ואחרים, כאילו הגיע הזמן. לך-בר. להתדבר עם הימין. כאילו אמרו: עד עכשיו האסטרטגיה שלנו גרסה מילחמת-חורמה בימין, במסעות של שינאה, השמעה וגינוי. מעתה נעטה מחלצות ונדבר עימם. כי "שעת ההכרעה על גורל הארץ הגיעה". מלבישים הם את תפניתם

האם שמעתם שהטוכן הישראלי לשעבר בארצות-הברית, ג'ונתן פולארד, התלונן במיכתב שאוד ממפעליו בארצות-הברית נטל בשעתו חלק ממסוכסכף שהביא לפלארד עבור הוצאותיו, כרי לרכוש מעיל לרעיתו של אותו מפעל?

האם אתם יודעים שהמפקדים על הביטחון בישראל פנו באחונה בנקשה — קריאה יוצאת-דופן לראשי שתי המיפי לגנות הגרולות, להתעלות מעל לחילוקי-היעות ביניהן כבר או לטפל מיד בחנית חומר-הנפץ, המתגלגלת בקרב חלק מאורחיה הערבים של ישראל, כחששם מפני התערערות פנימית — כתוצאה ישירה של פסיטת-הדגל בטיפול ב"שטחים"?

האם שמעתם לב ששגרירי ישראל בצרפת, עובדיה סופר, לוחץ על ראש-הממשלה יצחק שמיר, לכספי את שר-החוזק משה ארנס, למינויו כשגרירי ישראל בארצות-הברית?

האם סיפרו לכם שאישיות סובייטית, אשר ביקרה בישראל בגלוי לשיחות פרטיות מדיניות — כלכלית, ידעה לאמרי קאים כבעלת תפקיד מהבכירים ביותר בקיבץ במסוכסה?

האם מסרו לכם שהרמטכ"ל ון שפרון, לא רק שהודרו להפיץ את הספר על מילחמת אלג'יריה, אלא גם עודד ולחץ על כך שיראה אור במהירות הגרולה ביותר, בהוצאת מישורד הביטחון?

האם הגיע לידיעתכם שראש-הממשלה יצחק שמיר נתן הרגשה מתורשת לרודי מגן, שעוד החדש יש שיכיו שהיפוך סוף-יטוף לשר בממשלה?

של-לידיעות זה, שאותן שלפתי כאן באקראי הוא תוצאה מן הכלל הראשון שאותו למדינת בהעולם הזה: הדיעה באה לפני הדיעה. עיתונים נועדו, כדי לספק ראשית כל ידיעות מהימנות לקוראיהם, כדי שהקורא האינטליגנטי — והוא המצוי — יגבש את ריעותיו שלו מבלי להיזקק דווקא לריעות אחרים, הקרויות "פרשנות", "גיתוחים", הערכת מצב. ועליך, כעיתונאי, לדאוג לכך שהדיעה תופיע קודם כל ולפני כולם בעיתונך. בהעולם הזה.

עוד כלל לימד אותי מורי הראשון בעיתונות, אורי אבנרי: להביא את הדיעה מהמקורות המהימנים ביותר. כלומר, קרר בים ככל האפשר להתרחשויות, למאורעות. ואם רק ניתן, בכל דרך בלתי-אפשרית — להיות שם. לראות כמו עיניך, לשמוע כמו אוזניך. רק אז, אחרי שאספת את הדיעות, יכולת להיות לך בעיתונאי, אם בכלל, ריעות.

אי-שם בתחילת שנות ה-50 העניק לי שבען זה את ההודמנות הראשונה ללמוד את אמנות העיתונות.

"עבדת לפני כן בעיתון?" שאל אותי העורך הראשי, אורי אבנרי.

"לא", השבתי בחשש של בן 17, העומד לאבד את ההדמנות הגרולה והחריפנית. אתה אולי חושב שעיתונות היא כמו כסידר-מתח? או אולי מסכות-קוסטיילי?"

"לא", השבתי בראגה הולכת וגוברת, כשבראשי מתרצצות מחשבות של בחור צעיר, שאולי באתי למקום הלא-נכון. בר-

פולארד נעשק. קיבץ בעוראל. בהעולם הזה" — מידע לפי ריעה

חוב גליקסון 8 במרתף, בתל אביב, כותבת ומערכת באותו הזמן.

"עיתונות כתבות, זוהי קורם כל עבודה שחודה" המשך אבנרי וקיבל אותי לניסיון. ניסיון עיתונאי שלא פסק מאו.

לכן, כשהורתי עתה לכתוב מעל דפי שבועון זה, אחרי שחלפו מאז ימי עצמאות כה רבים, היתה זו במובן מסויים, שיבה הביתה. אחרי שהייתי כטרט הזה על כל גילגוליו במהדורה מקומית וורה. כטרט בלשי, וגם מילחמתי. בעיקר בארץ, אבל גם ברחבי העולם, ריווחתי על מערכת מכל מיני שדות-קרב, צבאיים ופוליטיים, בארץ ומחוצה לה.

לכן עבורי, עיתונאי, מוויית מסויימת זוהי נטיית מעגל. אבל כמונן גם פתיחת מעגל חדש.

לא אגויים אם אומר שהספר בשדות פלשת של אורי אבנרי